

ArtikeloversigtForfatteroversigtFølg medOmKontakt

SPROGMUSEET

Redaktør: Ole Stig Andersen

Digitale ordbøger

Af Lotte Follin 9. november 2010 • I kategorien Ord •

Kan vi ikke få skruet ned for dommedagsretorikken?

Det eneste konstante er forandringen. Og alligevel er der en evindelig ballade hver gang vi tager afsked med noget kendt og siger goddag til noget nyt. Tag nu fx ordbøger, hvor salgstallene falder for de trykte versioner, og hvor markedet for digitale versioner bliver større og større. Det vilkår arbejder vi under hos Gyldendals Røde Ordbøger, og det er en spændende udvikling at være del af.

Vi har udgivet ordbøger til cd-rom siden sidste århundrede, og lancerede [online-ordbøger](#) i 2008. I 2009 kom ordbøgerne iPhone-apps og i 2010 kommer Android-versioner. Mange skoler skifter deres adskillige hyldemeter røde ordbøger ud med onlineordbogsabonnement for alle elever og lærere. Og hvis eleverne skal til en eksamen hvor de ikke må være online, får de en tidsbegrænset offlineversion der automatisk forsvinder efter eksamensperioden. Hvis man vil have en ordbog der virker uden strøm, kan man købe en bog. Hvis den gerne må være digital, men man ikke er tryk ved virtuelle varer, kan man købe en cd-rom. Hvis man ikke gider gå i fysiske butikker efter virtuelle produkter, kan man downloade samme indhold og program som på cd-rommen. Og hvis man vil have det sidste nye hele tiden uanset hvilken computer man arbejder fra, abonnerer man på onlineordbøgerne.

Der er altså stigende grad af fleksibilitet i produktudvalget og indkøbssituationen. Hvad med brugssituationen? I trykte ordbøger har pladsen altid været et vigtigt parameter, der er blevet spinket og sparet på papiret, og alle oplysninger er blevet givet så kortfattet og komprimeret som overhovedet muligt. På nettet kan vi brede os og vi kan tilbyde RIGTIG mange resultater. Vi kan vise værkerne sammen, og en deraf følgende onlinefordel er, at man ikke skal vælge ordbog, blot retning, fx dansk-engelsk. Så får man alle de dansk-engelske resultater som man har købt adgang til:

Seneste sprognyheder

6/3

Dansklærer: Tosprogede børn bliver sprogligt forsømt | [www.bt.dk](#)

28/2

Flere og flere ordblinde slårter på universitetet - [Magisterbladet](#) | [magisterbladet.dk](#)

22/2

Keeper eller målmand – hvilket ord er bedst? Dansk Sprognævn | [dsn.dk](#)

17/12

Snebajer og nytårsskrald: Juleord kan slås op i netordbog - Jubii | [www.jubii.dk](#)

24/11

Meet the Last Speaker of a Dying Language | [video.nationalgeographic.com](#)

3/7

Atlas sonore des langues régionales de France | [atlas.limsi.fr](#)

30/6

Irish-language theatre: underground but still alive | [www.irishtimes.com](#)

29/6

Celebrating two years of language renewal - Princeton Similkameen Spotlight | [www.similkameenspotlight.com](#)

FLERE NYHEDER >>>

Verdens sprog på Sprogmuseet.dk på et større kort

Mere i kategorien 'Ord'

Behövs ett nytt pronomen?

Ordbog over det danske Sprog

Coolle Songs Downloaden – om engelsk påvirkning af dansk og tysk

Sociologisk leksikon

https://web.archive.org/web/20170703152636/http://sprogmuseet.dk/ord/digitale-ordboger/[14-10-2021 19:40:00]

[illegible]

<p>Nye kommentarer</p> <hr/> <p>Ruben Schachtenhaufen til Er det forkert at splitte sammensatte ord?</p> <p>Niels Larsen-Ledet til Er det forkert at splitte sammensatte ord?</p> <p>william flich til Jødiske efternavne</p> <p>Jens Michael Kofod-Hansen til Nytårsfortsæt</p> <p>Jens Michael Kofod-Hansen til Nytårsfortsæt</p> <p>Herluf Hansen til Ded borriijnholmska måled</p> <p>Arturo til Hebraisk: Et genoplivet sprog eller et nyt sprog?</p> <p>Yunus til Two Turkish Loanwords in Swedish</p> <p>Sonstige til Den Danske Ordbog på nettet</p> <p>Mads Haupt til Er det forkert at splitte sammensatte ord?</p> <hr/> <p>Artikler om</p> <hr/> <p>aktuelle sprog Alfabeter Anmeldelser arabisk Biblen bogstaver børn Danmark</p> <p>Dansk Dialekter engelsk esperanto Formidling fransk identitet konsonanter Medier</p> <p>modersmål Musik Navne norsk Ord ordbøger ordforråd oversættelse Plansprog religion</p> <p>romanske sprog russisk Sjov skriftsprog sprogdød Sproggeografi sprogekort Sprogpolitik</p> <p>sprogteknologi svensk truede sprog tv tyrkisk tysk Udtale Underholdning video vokaler</p> <hr/> <table> <tr> <th>Arkiv</th><th>Resources</th></tr> <tr> <td>januar 2015</td><td>Ethnologue: Languages of the World</td></tr> <tr> <td>december 2014</td><td>Forvo – All the Words in the World. Pronounced.</td></tr> <tr> <td>november 2014</td><td>LL-Map: Language and Location</td></tr> <tr> <td>maj 2014</td><td>Minority Rights Group</td></tr> <tr> <td>marts 2014</td><td>Omniglot. Writing Systems and</td></tr> <tr> <td>februar 2014</td><td></td></tr> </table>		Arkiv	Resources	januar 2015	Ethnologue: Languages of the World	december 2014	Forvo – All the Words in the World. Pronounced.	november 2014	LL-Map: Language and Location	maj 2014	Minority Rights Group	marts 2014	Omniglot. Writing Systems and	februar 2014	
Arkiv	Resources														
januar 2015	Ethnologue: Languages of the World														
december 2014	Forvo – All the Words in the World. Pronounced.														
november 2014	LL-Map: Language and Location														
maj 2014	Minority Rights Group														
marts 2014	Omniglot. Writing Systems and														
februar 2014															

Vi kan også give forslag til oversættelser til synonymer til opslagsordet, hvis man ikke fandt hvad man søgte i første omgang, samt til opslagsordet i sammensætninger hvor det optræder. Fx vil søgning på 'pige' finde både 'pige', 'da jeg var pige' og 'pigecykel' og 'alenepige' – og mange flere:

Ord der starter med **pige sb.**

pigeansigt

girl's face

VB.G

pigearbejde

work for girls

VB.G

pigebarn

girl

RD.G

pigecykel

girl's bicycle
grandpère og girl's bicycle pl. girls
bicycles see more

RD.G

pigedrenge

sisay

VB.G

Se flere resultater

Ord der ender på **pige sb.**

efledtrospige

VB.G

alenepige

bachelor girl

VB.G

ellemandspige

tramp

VB.G

au pair pige

au pair girl

RD.G

badepige

bathing beauty

VB.G

Se flere resultater

Synonymer til **pige sb.**

au pair

au pair

RD.G

barnepige

nurse

RD.G

datter

daughter

RD.G

dukke

doll

RD.G

dulle

bimbo

RD.G

Sammensatte ord og synonymer. Dobbeltklik for tydeligere udgave.

Søgningen finder også resultater på opslagsordet som oversættelse i ordbøger den anden vej. Dvs. at hvis du søger et dansk ord, giver vi dig først vores kendte engelske oversættelser. Men vi finder også de steder i engelsk-danske ordbøger hvor dit danske opslagsord er en oversættelse til et engelsk opslagsord, og giver dig disse engelske ord:

oktober 2013	Languages of the World
august 2013	UNESCO Atlas of the World's Languages in Danger
marts 2013	World Atlas of Linguistic Structures (WALS)
januar 2013	
december 2012	
november 2012	
oktober 2012	
september 2012	
juli 2012	Bogstavlyd
juni 2012	Dansk sprognavn
maj 2012	Den danske ordbog
april 2012	Dialekt.dk
marts 2012	dk.kultur.sprog
februar 2012	Korpus.dk
januar 2012	Nye ord i dansk på nettet (NOID)
december 2011	Ordbog over det danske sprog
november 2011	Ordnet. Dansk sprog i ordbøger og korpus
oktober 2011	Sproget.dk
september 2011	Svenska Akademien
august 2011	Ø (Schwa.dk)
juli 2011	
juni 2011	
maj 2011	
april 2011	
marts 2011	
februar 2011	
januar 2011	
december 2010	
november 2010	
oktober 2010	
september 2010	
juni 2010	
maj 2010	
april 2010	
marts 2010	
februar 2010	
januar 2010	
december 2009	
november 2009	
oktober 2009	
september 2009	
august 2009	
juli 2009	
juni 2009	
maj 2009	
april 2009	
marts 2009	

https://web.archive.org/web/20170703152636/http://sprog-museet.dk/ord/digitale-ordboger/[14-10-2021 19:40:00]

Andre oversættelser fra **pige** iis Engelsk - Dansk

pige (am., uformelt) <u>babe</u> substantiv	INDO
pige (am., uformelt) <u>baby</u> substantiv	INDO
pige (irsk) <u>colleen</u> substantiv	INDO
pige (uformelt) <u>gal</u> substantiv	INDO
pige (især am. is er slang) <u>lame</u> substantiv	INDO
pige (uformelt) <u>girl</u> substantiv	INDO
pige (am., slang) <u>lodi</u> substantiv	INDO
pige (slang) <u>lame</u> substantiv	KJH
pige <u>gal</u> substantiv	KJH
pige (US, uformelt) <u>baby</u> substantiv	KJH
pige (US, slang) <u>girl</u> substantiv	KJH
pige (Brit.) <u>lame</u> substantiv	KJH
pige (slang) <u>chick</u> substantiv	KJH
pige (kenoget) <u>cougal</u> substantiv	KJH
pige <u>dam</u> substantiv	KJH
pige (GK) <u>gal</u> substantiv	KJH
pige (slang) <u>lame</u> substantiv	KJH
pige (slang) <u>gumbie</u> substantiv	KJH
pige (slang) <u>homeword</u> substantiv	KJH
pige (uformelt) <u>gal</u> substantiv	KJH
pige (US, slang) <u>cougal</u> substantiv	KJH
pige- (attr.) <u>gal</u> substantiv	KJH
pige (slang) <u>lame</u> substantiv	KJH
pige (slang) <u>lame</u> substantiv	KJH
pige (NZ) <u>watling</u> substantiv	KJH
pige (brit. slang, neds.) <u>bird</u> substantiv	FAG
pige (ung attraktiv kvinde) <u>chick</u> substantiv	FAG
-----	-----

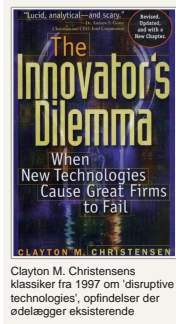
'Skæve' oversættelser af 'pige'. Dobbeltklik for tydeligere udgave

Øg der er ikke kun fordelte for brugerne, men også for de hårdtarbejdende leksikografer. Man har altid kunnet skrive til os med bidrag og rettelser til ordbogen, men nu giver brugeren os forslag til nye ord ved blot at søge på dem – vi holder øje med hvilke søgninger der ikke finder et resultat, og ordet bliver automatisk kandidat til optagelse. Denne viden om hvordan ordbøgerne rent faktisk bliver brugt har vi aldrig kunnet få fra brugen af bøgerne, og det er en fager ny verden for en leksikograf at betyde sig i.

Vi kan meget andet, finde fejlstavede og bøjede søgeord, vise mange flere bøjninger mange flere steder, lave brugertilpassede sider med flere eller færre resultater, men formålet med denne tekst er ikke at gøre reklame for Gyldendals ordbøger, så lad bare de allerede nævnte eksempler være nok.

For (nu kommer vi til det med dommedagsretorikken) hvordan hilses disse nye muligheder velkommen? Med grad og tendens gisdel, fordi selvsagt af bogens smarløge død, og generel begravelse af hvilket forfærdeligt tab det vil være. Man kan fx læse [en artikel i Jyllands-Posten](#) hvor indvendingsbønnen er, at den digitale fremmarsch er så heftig, at det eneste der mangler for at ekskevere dødsdommen over den trykte udgave, er en underskrift, eller bytte til [middagsradioavisen fra d. 31. august 2010](#), hvor jeg i en lang samtale forsøgte at holde intervieweren på sporet af, at dette ikke er en dør der lukker, det er en dør der åbner. Men Radioavisen valgte at bringe det klip hvor jeg skal sætte navn på ordbogen, der muligvis ikke vil blive gentrykt på papir. Og ja, vi skal i forlagsbranchen forholde os til en ny virkelighed, det der i 1980'erne hed *et paradigmeskifte* og som vi nu kalder *disruptive innovation* (opløsende udvikling – interessant behandlede af Clayton Christensen).

Er det nu så tragisk? Blander pressen ikke indhold og form sammen? For det ville da være tragisk, hvis al den viden der ligger opsamlet på tryk skulle gå tabt, eller at vi pludseligt blev ligeglade med al denne viden, men det er jo ikke

markeder

tilfældet. Der bliver bestemt ikke slået mindre op i ordbøger end tidligere. Der bliver ikke søgt mindre viden. Det er min påstand at der bliver skrevet og læst som aldrig før, bare ikke på papir. Gyldendal har udgivet ordbøger siden 1798, og vi er mange der holder endog rigtig meget af bøger og er opdraget til at behandle dem med veneration. Men venerationen går forhåbentlig på det kloge indhold, ikke på det gulnede papir. Det vigtigste er dog at tilegne sig viden – ikke metoden og ikke mediet.

Vi kan trykt overlade til markeds kræfterne at trykke bøger så længe nogen gider købe dem. Og hvis ingen gider købe dem, er det fordi indholdet er værdiløst eller tilgængeligt andetsteds på en mere praktisk/tilgængelig/uforgængelig/anvendelig/billig/bærbar måde. Hvorfor bliver dette ikke behandlet som en god nyhed?

Det ærgrer mig når journalister går baglæns ind i fremtiden, med blikket stift rettet mod det forgangne, det ærgrer mig endnu mere at deres læsere ikke får de gode nyheder om mulighederne i dag, og det ærgrer mig helt enormt at denne tilbageskuende energi ikke bliver brugt på at afdække morgendagens potentiale.

Lotte Follin, redaktionschef
Ordbogsafdelingen, Gyldendal

Læs også:

- 1. [Hjælpe midler i sprogundervisningen](#) Elle mai s'arranger, quelques phrases sortent amende GoogleTranslate oversætter til fransk, men hvilket fransk? "Elle mai- être vrai, mais il peut aussi se tromper" er oversættelsen dansk-fransk i Google Translate af...
- 2. [Svensk-Dansk Ordbog](#) I oktober 2010 udkom Svensk-Dansk Ordbog på Politikens Forlag. Det er en stor, helt nyudviklet ordbog der er tænkt som afløser for Valfrid Palmgren Munch-Petersen og Ellen Hartmanns store svensk-danske...
- 3. [Kollokationer](#) Hvad er kollokationer? Ordet ser fremmed ud, og et oplagt sted at slå op er da også en fremmedordbog. Slår vi op i Gyldendals Fremmedordbog, kan vi læse at ordet...
- 4. [Den Danske Ordbog på nettet](#) ordnet.dk/ddo Siden november 2009 har Den Danske Ordbog været tilgængelig på nettet. Redaktionen af Sprog museet har i den anledning bedt mig give en omtale af ordbogen, dens omfang og anlæg...

Tagget med: android, bogens død, cd-rom, De røde ordbøger, engelsk, Gyldendal, leksikografi, Medier, opslagsord, Ord, ordbøger, oversættelse, Sammensatte ord, sprogteknologi, synonymer

3 kommentarer

Hans Henrik Juhl
9. november 2010 • 20:59

Sadan er det med udvikling, folk vil altid kigge tilbage på det der tidligere var standard med nostalgiske følelser, mens de glemmer de dårlige sider af de forgangne tider.

Jeg købte i sin tid Den Danske Ordbog i subskription til mig selv i studentergave og ved gud jeg elsker hvert af de seks bind. Jeg elsker at sidde en stund og bladre i værket og finde sjove og interessante ord, mens jeg lader min fingre glide over det tykke papir og jeg bliver glad hver gang jeg kigger op på hylden og ser det imponerende værk med det flotte gyldtryk på ryggen.

MEN alligevel kunne det ikke falde mig ind at bruge dem som et værktøj til ordbogsopslag, for sagen er at jeg hurtigere og nemmere kommer til de ønskede data ved at slå op i DDO på min computer – og ikke alene er det nemmere, men også mere brugbart da jeg kan klikke mig videre til andre ressourcer, som Ordbog over det Danske Sprog og KorpusDK samtidigt med at ordbogsopslaget er mere omfangsrigt.

Jeg elsker mine trykte ordbøger, men jeg er holdt op med at bruge dem som værktøj, da teknologien har skænket mig langt overlegne værktøjer.

Svar

Bjørn A. Bojesen

10. november 2010 • 14:33

"Det eneste konstante er forandringen."

Hm... Et indlejret Buddha-citat... :-)

Svar

Bjørn A. Bojesen

10. november 2010 • 17:18

@Lotte Follin

Tak for interessant indlæg!

Du skriver:

"Vi kan trykt overlade til markedskræfterne at trykke bøger så længe nogen gider købe dem. Og hvis ingen gider købe dem, er det fordi indholdet er værdiløst eller tilgængeligt andetsteds på en mere praktisk/tilgængelig/uforgængelig/anvendelig/billig/bærbart måde."

Som forlagsansat ved du vel at der er mange bøger, i hvert fald skønlitterære, der på trods af en høj kvalitet hverken sælges eller sælges? Bare spørg enhver "skæv" forfatter eller oversætter af litteratur fra små sprogområder.

Her må man også se på parametre som dannelse, uddannelsessituationen, modebilledet, konkurrence fra andre medier osv.

Da vi mennesker er flokdyr, er det yderst vigtigt at der ved siden af markedskræfterne også findes andre aktører der kan fremhæve de perler som vi ellers ville ignorere i forblændelsen fra bestsellers kinnende omslag.

Svar

Skriv en kommentar

Navn (kræves)

E-mail (kræves)

Hjemmeside

Send mig en e-mail når der kommer flere kommentarer.